

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศจะต้องดำเนินการพัฒนาการศึกษาควบคู่กันไป ไม่ว่าจะ
จะเป็นการพัฒนาทางการเมือง การบริหาร การเศรษฐกิจ หรือสังคม ทั้งนี้เพราะ
การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบ้านต่าง ๆ ทุก ๆ บ้าน การศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง
ของสังคม สังคมจะก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็เพราะการศึกษา การศึกษาจะช่วย
พัฒนาคน และคนที่ได้รับการศึกษาที่จะพัฒนาประเทศทุกบ้าน อันจะส่งผลสะท้อนไปถึง
เสถียรภาพของประเทศ ซึ่งคนที้นำมาใช้ในการพัฒนาประเทศนั้นย่อมเป็นผลผลิตทาง
การศึกษา ถ้าการศึกษาดูแลคนกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสิทธิภาพในการ
ทำงานแล้ว การพัฒนาประเทศก็จะเป็นผลดีและเสถียรภาพของประเทศย่อมมั่นคงตาม
ไปด้วย แต่ถ้ากำลังคนที่ได้มานั้นขาดความรู้ความสามารถ และมีประสิทธิภาพในการ
ทำงานต่ำ ผลที่เกิดขึ้นก็จะ เป็นไปในทางตรงกันข้าม ดังนั้นการให้การศึกษาที่ดีแก่
เยาวชน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกประเทศต้องคำนึงถึง ประเทศไทยเราเป็นประเทศหนึ่ง
ที่อยู่ในระยะพัฒนาประเทศอย่างเร่งด่วน เพื่อจะได้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมทันอารยะ-
ประเทศทั้งหลาย มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ประเทศเราจึงมีความเจริญ
ให้ทัดเทียมกับประเทศที่เจริญแล้วไม่ได้ ถ้าประเทศของเรายังมีคุณภาพไม่เพียงพอ
อย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบันนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพประชาชนของเรา ก็จำเป็นต้อง
จัดการศึกษาให้ทั่วถึง โดยให้ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการศึกษาให้มี
ความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง และช่วยเหลือสังคม
ได้แล้ว ประเทศของเราก็จะมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังคำกล่าวของ ม.ล.ปิ่น
มาลากุล ว่า "การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างเสริมแรงงานมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงให้กับ
ประเทศช่วย การให้การศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษา คือ
เครื่องมืออันจำเป็นที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศทางบ้าน

เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การพัฒนาต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา" (ปิ่น มาลากุล 2518 : คำนำ) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้เป็นกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้กับประชาชนโดยทั่วถึงเท่าเทียมกัน และเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ ให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต และเข้าใจสังคม สิ่งแวดล้อมที่ตนเองร่วมอยู่ เพื่อให้สามารถครองชีพ และประกอบอาชีพได้ด้วยความรู้เท่าทัน แก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ (คณะกรรมการวางพื้นฐานปฏิรูปการศึกษา 2518 : 30)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักการศึกษาและประชาชนทั่วไปต่างตระหนักถึงความเสมอภาคทางการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิจะได้ในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งรัฐมีหน้าที่จะต้องจัดการศึกษาระดับนี้ให้กับประชาชนพลเมืองอย่างทั่วถึงทุกท้องถิ่น (คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 : 37) และการจัดการของท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐานในการศึกษา การประกอบอาชีพและทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ การศึกษาระดับประถมศึกษา ถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ และเป็นภาระผูกพันที่รัฐมีต่อสังคม ในการจัดหาอาคารสถานที่ ครู และอุปกรณ์การสอน ที่จำเป็นให้เพียงพอกับการเพิ่มของประชากรในวัยเรียน โดยทั่วถึง (คำรง สุนทรสารทูล 2522 : 143)

การจัดการศึกษาในท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.2451 ได้ตราเป็นกฎหมายเมื่อปี พ.ศ.2464 ต่อมาโดยฐานะของครูประชาบาลขึ้นเป็นข้าราชการ พ.ศ.2491 การศึกษาประชาบาลก็ได้โอนมาให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ ทั้งนี้กฎหมายบัญญัติไว้เป็นหน้าที่ของท้องถิ่น พ.ศ.2502 รัฐบาลก็ได้ให้โอนกิจการศึกษาประชาบาลให้ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ในส่วนของเทศบาลได้รับโอนการศึกษาประชาบาลในเขตเทศบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 471 โรงเรียนไปสังกัดเทศบาลนั้น ๆ เมื่อ พ.ศ.2506 ซึ่งการโอนครั้งนี้ได้โอนทั้งค้ำานการบริหาร ค้ำานธุรการและวิชาการควบคู่ไปด้วย แต่มอบหมายให้ครูสภาควบคุมส่งเสริมการบริหาร

งานบุคคล กระทรวงมหาดไทย ความคุ้มครองเสริมค้ำวิชาการ (คำร่าง สุนทรสารทูล 2522 : 143-144)

จากพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2478 ได้กล่าวถึงเทศบาลว่า เป็นหน่วยงานด้านราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นทรวงการเมือง มีวิธีการบริหารโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนขึ้นมาทำหน้าที่บริหารและควบคุมการบริหาร โดยคณะเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งและเป็นสมาชิกสภาเทศบาล เป็นผู้ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและรับผิดชอบโดยตรงต่อสภาเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของเทศบาลต้องดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านประถมศึกษาอันเป็นการศึกษาภาคบังคับ อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและการปกครองในระบบประชาธิปไตย และในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาจะต้องดำรงอยู่ด้วยงบประมาณรายได้ของเทศบาลนั้น เพราะการศึกษาจัดเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับกิจการสาธารณูปโภคอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 อันเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อช่วยราษฎรได้รับการอบรม

การจัดการศึกษาของเทศบาล เมื่อรัฐบาลได้มอบหมายเรื่องการศึกษาให้เทศบาลดำเนินการแล้ว เทศบาลจึงต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในเขตเทศบาลของตนอย่างเต็มที่ โดยยึดปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการและนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรการเรียนการสอน รวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา ด้วยความรับผิดชอบของเทศบาลในด้านการบริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. มีหน้าที่จัดการประถมศึกษา
2. มีหน้าที่จัดให้เด็กในเขตเทศบาลที่มีอายุถึงเกณฑ์บังคับได้เข้าเรียนโดยทั่วถึง
3. มีหน้าที่จัดตั้งและดำรงโรงเรียนเทศบาล

4. ความคุมและบริหาร โรงเรียนเทศบาลในเขตของตน (ภาณุวัฒน์
วิภาตะกสิศ 2522 : 178-179)

เพื่อให้การจักการศึกษาในท้องถิ่นได้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 ที่กำหนดว่า ข้อ 45 ...การจักการและการพัฒนาเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการจักและการประเมินผลการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบตามหลักการและแนวทางที่รัฐกำหนด

ข้อ 56 ...รัฐพึงสนับสนุนให้ทุกวิถีทางที่จะให้ท้องถิ่นสามารถจักการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้เงินอุดหนุนและสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีรายได้ เพื่อการศึกษาของตนเพิ่มขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี 2520 : 14-16)

กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงได้ออกกำหนดนโยบายและเป้าหมายเกี่ยวกับการจักการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจักการศึกษาของเทศบาล โดยยึดแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายกระทรวงมหาดไทย และหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลัก ทั้งนี้โดยตั้งเป้าหมายว่า จะส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเปิดอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความประพฤติดี (วินัยดี) มีความรู้วิชา (มีวิชา) มีสุขภาพพลานามัยดี (กีฬาเด่น) และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักดังกล่าว นอกจากจะสนับสนุนท้องถิ่นทางค่านงบประมาณและวิชาการแล้ว นโยบายสำคัญประการหนึ่งก็คือ จะส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจักการศึกษาท้องถิ่นให้มากขึ้น ดังจะกำหนดเป็นคำขวัญในการจักการศึกษาว่า "วินัยดี มีวิชา กีฬาเด่น เป็นโรงเรียนของชุมชน" ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจและยึดถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน สรุปได้ดังนี้

1. วินัยดี หมายถึง การสร้างเสริมลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ให้นักเรียน เช่น ให้อุ้จักประพฤติกตามหน้าที่ ระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ตลอดจนมีศีลธรรมอันดีงาม

2. มีวิชา หมายถึง การเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ดี นักเรียนที่เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ก็จะมีพื้นฐานที่ที่เรียนต่อมีความรู้ดี หรือสามารถสอบแข่งขันสู่คนอื่นได้ ส่วนนักเรียนที่ไปเรียนต่อก็มีความรู้พอที่จะออกมาดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

3. กีฬาเด่น หมายถึง การพัฒนาการด้านสุขภาพพลานามัยของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

4. เป็นโรงเรียนของชุมชน หมายถึง การทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ในการให้บริการแก่ชุมชน (สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น 2524 : ก-จ) และสำหรับ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ได้เริ่มจัดการศึกษา สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน จึงกำหนดค่าขวัญเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้ "เด็กเล็กเบิกบาน วิชาการก้าวหน้า เยาวชนพัฒนา ปวงประชาร่วมใจ"

การจัดการศึกษาในโรงเรียนเทศบาลทุกแห่ง ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาทุกฝ่าย จะต้องยึดนโยบายนี้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสำเร็จตามนโยบายที่รัฐกำหนดไว้ แต่การศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยระบบการจัดการบริหาร และการนิเทศการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการบริหารเป็นการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณสมบัติตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษา และส่วนหนึ่งของการบริหารงานต้องอาศัยการนิเทศ ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้บริหารจะช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาภายในโรงเรียนมีคุณภาพทั้งด้าน การเรียนและการสอนได้

นั่นคือ ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลจำเป็นต้องจัดการนิเทศการศึกษาให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน และผู้บริหารเองจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย หลักการ ความสำคัญ รูปแบบ กิจกรรม และการวางแผนงานนิเทศการศึกษาคด้วย เพื่อจะสามารถดำเนินงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนนี้ เป็นวิธีการที่ผู้บริหารจะช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้ ความร่วมมือครูผู้สอนของตนให้สามารถดำเนินการ เรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมาย ได้เป็นอย่างดี อันเป็นผลที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามและส่งผลไปถึงผู้เรียน ทั้งที่ คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้กล่าวไว้ในรายงานว่า "การนิเทศ การศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนที่ได้ผลแท้จริงจะต้องเป็นการนิเทศภายใน โรงเรียน" (สิปปนนท์ เกตุทัต 2518 : 132) ซึ่งการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนชั้นนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งที่ อาคม จันทสุนทร ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นการช่วยส่งเสริมกำลังของศึกษานิเทศ และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีไม่พอที่จะนิเทศได้อย่างทั่วถึง
2. การนิเทศโดยบุคคลากรในโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมมีความรู้ในปัญหาได้ดีและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ
3. ผู้นิเทศในโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศทำได้อย่างเป็นกันเอง ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคยเหมือนกับการนิเทศจากผู้บริหารการศึกษา จากภายนอกโรงเรียน
4. ผู้นิเทศในโรงเรียนสามารถจะติดตามการปฏิบัติงานหรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดและสามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่องกัน (อาคม จันทสุนทร 2519 : 10) ดังนั้นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการนิเทศภายในขึ้น เพราะจะช่วยปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และส่งผลถึงการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษาอีกด้วย

และจากผลการวิจัยของ สังก์ อุทรานันท์ พบว่า ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ทางการนิเทศการศึกษาได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ดังนั้นในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยให้ได้อย่างจริงจัง สมควรจะได้รณรงค์ให้ผู้บริหาร โรงเรียน และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเบื้องต้นของการนิเทศการศึกษา และพยายามพัฒนาให้ผู้บริหารและครูได้มีความสามารถจัดการนิเทศการศึกษาขึ้นภายในโรงเรียนของตน โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์หรือบุคคลภายนอก (สังก์ อุทรานันท์ 2528 : 140)

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ และนโยบายในการพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษา ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ในนโยบาย ข้อที่ 4 ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า จะปรับปรุงการบริหาร การนิเทศการศึกษา และพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้พยายามเร่งรัดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลและเมืองพัทยา โดยได้ดำเนินการ

ในหลายลักษณะ เช่น ทั้งแก่กลุ่มวิชาการสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นในค่านิชาการให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความจำเป็นของท้องถิ่น นอกจากนั้นยังได้จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างค่อเนื่อง โดยจัดให้มีการประชุมอบรม ครูวิชาการเทศบาลและเมืองพัทยา อย่างค่อเนื่องมาเป็นเวลาถึง 4 ปี ทำการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนทุก 2 ปี มีการประชุมชี้แจงนโยบายการพัฒนาการศึกษาให้กับผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองเทศบาลและเมืองพัทยา (สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น 2527 : 17)

ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ในระยะหลัง สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ได้มุ่งเน้นให้การพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน ดังจะเห็นได้จากหลักสูตร การจัดอบรมบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นความรู้เกี่ยวกับการวางแผน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในระยะหลังได้มีการมุ่งเน้นถึงเทคนิคการตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อเร่งรัดปรับปรุงการจัดการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพสูงขึ้น ส่วนหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลและเมืองพัทยา มุ่งเน้นการวางแผนการนิเทศการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินการฝึกอบรมดังกล่าวได้กระทำอย่างค่อเนื่อง และเสร็จสิ้นไปเมื่อปลายปีการศึกษา 2529 หลังจากดำเนินการฝึกอบรมผู้บริหารแล้ว ทางสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นได้มีความมุ่งหวังว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลแต่ละแห่ง และเมืองพัทยา จะได้นำแนวคิดและหลักการไปปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะค่านการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนตนเอง

ฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งหวังที่จะศึกษาว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ได้ดำเนินการอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ค่อการปรับปรุง แก้ไข เกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนค่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัด
เทศบาลและเมืองพัทยา ในปีการศึกษา 2530

คำถามที่ต้องการคำตอบ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสำหรับคำถามต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ได้ดำเนินการจัดตั้ง
คณะบุคคลสำหรับรับผิดชอบในการให้การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ ถ้าจัด
มีใคร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
2. ได้มีการวางแผนหรือโครงการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน
หรือมีโครงการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ ถ้ามี ได้ดำเนินการอย่างไร
3. ได้มีการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ ถ้าจัด
จัดในลักษณะใด
4. ผู้บริหาร โรงเรียน ได้ทำการสนับสนุน และส่งเสริมการจัดการนิเทศ
ในโรงเรียนอย่างไร ในด้านบุคลากร ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ
ด้านการเงินงบประมาณ
5. ได้มีการจัดการติดตามและการประเมินผลการนิเทศการศึกษาหรือไม่
ถ้าจัด จัดอย่างไร
6. ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้บริหารประสบปัญหา
หรืออุปสรรคอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2530 ซึ่งผู้ให้ข้อมูล
ประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการ สังกัดโรงเรียนเทศบาลและเมืองพัทยา
2. งานนิเทศการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ไข้กรวมการศึกษางานการนิเทศ

การศึกษาภายในโรงเรียนตามแนวของ แฮร์ริส (Harris 1985 : 10-12) ประกอบด้วยงาน 10 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดระบบการเรียน-การสอน การบริหารบุคลากร การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมครูประจำการ การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดบริการพิเศษแก่ครู การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการประเมินผลการสอน

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

การนิเทศการศึกษา คือ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร กับครู และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้น มีความรู้ ความสามารถสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีในการทำงาน

การปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง งานที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติในการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่รักษาราชการในตำแหน่งดังกล่าว

ครูวิชาการ หมายถึง ครูซึ่งได้รับมอบหมายในทำหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาลและเมืองพัทยา หมายถึง หน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401 คนขึ้นไป ถึง 801 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ที่มีจำนวนนักเรียน 400 คนลงมา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษา

2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้กับสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในการแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 กลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จำนวน 469 คน

กลุ่มที่ 2 ครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จำนวน 469 คน

1.2 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร จากสูตร ทาโร ยามาเน (Taro Yamane 1973 : 725) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนเป็น .05

จะได้กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 218 คน และ ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 218 คน รวมทั้งสิ้น 436 คน

เทียบสัดส่วนหากกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละเขตตามขนาดของโรงเรียนดังนี้

เขตการ ศึกษา	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด				กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน			
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	รวม
1	6	14	6	26	3	6	3	12
2	1	9	27	37	1	4	12	17
3	16	14	14	44	8	6	6	19
4	5	7	11	23	3	4	5	11
5	6	15	33	54	3	7	15	25
6	1	14	39	54	1	6	18	25
7	7	22	25	54	4	10	11	25
8	0	8	33	41	0	4	15	19
9	7	14	13	34	4	6	6	16
10	6	11	16	33	3	5	7	15
11	6	6	9	21	3	3	4	10
12	6	12	30	48	3	5	14	22
รวม	67	146	256	469	36	66	116	218

แล้วนำกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตมาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใ้จำนวนผู้ให้ข้อมูล 436 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check list) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานดังนี้

- 1) การจัดตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบงานนิเทศงานวิชาการ

- โรงเรียน
- 2) การวางแผนหรือโครงการการนิเทศการศึกษาภายใน
- 3) การจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 4) การสนับสนุนของผู้บริหารในการหาวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ
- 5) การติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษา
- 6) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลและเมืองพัทยา ในปีการศึกษา 2530 นี้ มีตัวแปรที่ศึกษาคงนี้ คือ

3.1 ตัวแปรต้น

- ขนาดของโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม

สภาพการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในด้าน

- โรงเรียน
- 1) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของงานนิเทศงานวิชาการภายใน
- 2) การวางแผนหรือโครงการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 3) การจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 4) การสนับสนุนของผู้บริหารในการหาวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ
- 5) การติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษา
- 6) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

งานการนิเทศการศึกษา 10 ด้าน คือ

- การพัฒนาหลักสูตร
- การจัดระบบการเรียนการสอน
- การบริหารบุคลากร
- การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก
- การจัดหาวัสดุอุปกรณ์
- การฝึกอบรมครูประจำการ
- การจัดปฐมนิเทศครูใหม่
- การจัดบริการพิเศษแก่ครู
- การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- การประเมินผลการสอน

4. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยลำดับ คือ

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือ

4.2 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

4.3 นำเครื่องมือที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไข

ให้สมบูรณ์

ทั้งนี้โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นผู้แนะนำ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียน โดย

5.1 นำแบบสอบถามไปส่งและเก็บด้วยตนเอง

5.2 นำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเอง และให้ผู้ตอบส่งคืนทางไปรษณีย์

5.3 ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ตอบทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบส่งคืนทาง

ไปรษณีย์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละคน ใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) และจำแนกลักษณะการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน

7. การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดลำดับขั้นของการเสนอข้อมูลออกเป็น 5 บท โดยแต่ละบทประกอบด้วยข้อมูลในเรื่องต่อไปนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอข้อมูลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ประวัติผู้วิจัย